

Opintoretki 1: Varsin Hyvää tähtitiedettä ja arkkitehtuuria

- Arvioitu matka-aika: klo 11–18
- Reitin pituus: 92 km
- Lounaan hinta: 13,90 € / 12 € (keittolounas)
- Järjestäjä: Leader Varsin Hyvä

Varsin Hyvän retkibussi lähtee avaruusseikkailulle Kaarinaan ja ihailemaan Alvar Aallon arkkitehtuuria Paimioon. Päivän aikana kuulemme myös Paimion Muotiviikkojen kehittämistyöstä sekä luonnonmukaisista ja kotimaisista eläinten ihonhoitotuotteista. Houkuttelevia tuliaisia on mahdollisuus ostaa kahdessa kohteessa.

Ensimmäinen pysähdyspaikkamme on [Tuorlan Majatalo](#), jossa syömme kotiruokalounaan viehättävässä mummolatunnelmassa. Tuorlan [Lähiruoka- ja lahjapuodista](#) löytyy muun muassa lähellä tuotettuja elintarvikkeita, luontoystävällistä kosmetiikkaa ja pesuaineita sekä pientuottajien käsitöitä.

Lounaalta siirrymme viereiseen [Tiedekeskus avaruuspuisto Väisälään](#). Kuulemme avaruuspuiston toiminnasta ja investointihankkeesta planetaarion ja yleisötoiminnan kehittämiseksi. Planetaarion 180° asteen puolipallokupu tarjoaa meille pääsyn syventymään universumin mystereihin, kun katsomme *Maapallon vartijat* -elokuvan. Se kertoo, miten satelliiteilla voidaan tutkia maapallon tilaa. Elokuva käsittelee maapallon nykyistä terveyttä ja sitä, mitä voimme tehdä sen parantamiseksi.

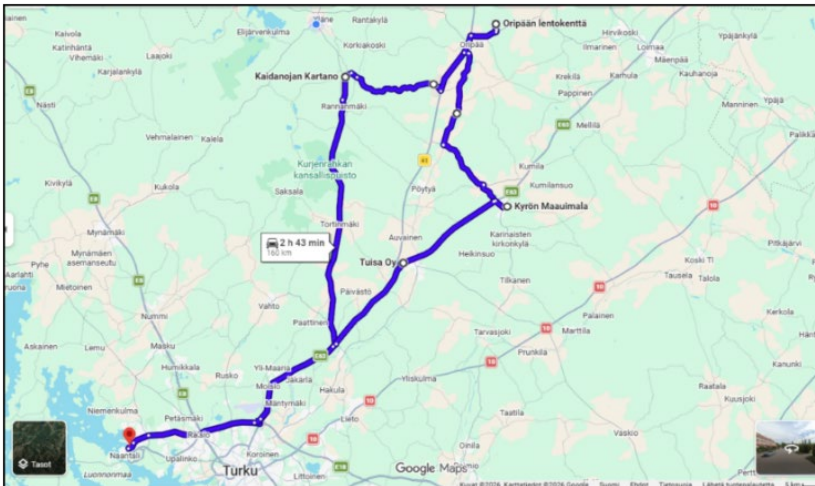
Matka jatkuu Varsinais-Suomen Kansanopistolle Paimioon, jossa kahvin lomassa kuulemme kestävän kuluttamisen ja vastuullisen muodin teemoja edistävästä KairaPop & Paimion Muotiviikot -hankkeesta sekä [FinnTar / ArcticVetin](#) ihonhoitotuotteista koirille, hevosille ja maatalaeläimille. Tuotteita on mahdollisuus myös ostaa.

Päivän kruunaa käynti [Paimion Parantolassa](#), joka on Alvar ja Aino Aallon suunnittelema entinen tuberkuloosiparantola, yksi Suomen kansainvälisesti tunnetuimmista rakennuksista ja elävä kulttuuriperintökohde. Tutustumme retkellä parantolan upeaan ympäristöön, Parantolan polkuihin ja mobiilisuunnistusrataan, jotka ovat saaneet Leader-rahoitusta Varsin Hyvältä.

Päivä tarjoaa paljon nähtävää ja koettavaa – tervetuloa tutustumaan Turun seudun matkailun helmiin!

Opintoretki 2: Maaseudun hankehelmiä maalla, vedessä ja ilmassa

- Arvioitu matka-aika: klo 11–17.30
- Reitin pituus: 160 km
- Lounaan hinta: 15 € (sis. salaatin, keittoja, jälkiruuan ja kahvin)
- Järjestäjä: Leader Jokivarsikumppanit

Tervetuloa tutustumaan Leader Jokivarsikumppanien alueelle! Kierrämme opastetun opintoretken aikana muutamissa Leader-rahoitusta saaneissa kohteissa – maalla, vedessä ja ilmassa. Oripäässä päästään tutustumaan pienen korpilentokentän suuriin tapahtumiin ja lentäviin visioihin. Varsinais-Suomen

Vuoden kyläksi 2025 valitussa Kyrössä tutustumme maauimalaan ja Aurassa huippumuotoiluun.

Kuljemme Naantalista kohti Pöytyää ohittaen Kurjenrahkan kansallispuiston. Ensimmäiseksi pysähdytään lounaalle Pöytyän Uudenkartanon kylään [Kaidanojan kartanolle](#). Kuulemme myös Kaidanojan esittelyn. Yrittäjäsisarukset ovat saaneet maaseudun yritysrahoitusta sekä ELY-keskuksesta että Leader-ryhmästä. Kaidanojalla myös esillä [Onnenläntti](#)-yrityksen tuotteita ja yrittäjä Katja Mahal kertoo toteuttamistaan Leader-yritystuista.

Seuraavaan kohteeseen ajetaan pitkin Aurajoen matkailutietä, jossa on toteutettu monia Aurajoen matkailuun liittyviä yhteishankkeita. Oripään lentokenttä on vilkas korpikenttä, jonka tunnetuin ja suurin tapahtuma on joka toinen vuosi järjestettävä [OKRA-maatalousnäyttely](#). OKRA on Pohjoismaiden suurin maatalousalan näyttely, joka kerää Oripäähän joka toinen kesä jopa 80 000 vierailijaa. Hanke-esittelyssä ovat Lions Club Oripään Okraan liittyvät Leader-hankkeet sekä lentoharrastajien toimintaan liittyviä hankkeita, joita Oripään lentokentällä toteuttaa [Turun lentokerho](#). Maaseudun Tulevaisuutta lainaten Oripää on varsinainen gallialaisten kylä, jossa yhdistykset puhaltavat yhteen hiileen. Vapaaehtoisvoiman ansiosta Oripään menestys on voinut jatkua vuodesta toiseen.

Seuraavaksi tullaan Varsinais-Suomen Vuoden 2025 kylään: Kyröön. Kyrön maauimalalla esitellään [Kyrön kyläyhdistyksen](#) hankkeita ja nautitaan iltapäiväkahvit.

Viimeisessä kohteessa Aurassa tutustumme [Tuisa Oy:n](#) myymälään ja samalla voi tehdä mukavia ostoksia. Tuisan myymälässä on esittelyssä myös [Hog House Knives](#)-yrityksen käsintehtyjä puukkoja. Molemmat yritykset ovat käyttäneet Leader-yritystukia edistääkseen yrityksensä tuotantoa, markkinointia ja myyntiä.

Opintoretki 3: Merellisiä makunautintoja ja saariston perinteitä

- Arvioitu matka-aika: klo 11–17
- Reitin pituus: 92 km
- Lounaan hinta: 20 €
- Järjestäjä: Leader I samma båt – Samassa veneessä

Tällä retkellä tutustutaan Varsinais-Suomen ainutlaatuisen saariston bussin ja lossin kyydillä, pieneltä osin Saariston rengastietä pitkin. Retki opastetaan kahdella kielellä: suomeksi ja ruotsiksi.

Ensimmäiseksi vierailemme Kustavissa Vartsalan saarella, jossa on aktiivista kylätoimintaa. Syömme omakustanteisen kattavan saaristolaislounaan meren rannalla [Vuosnaisten meriasemalla](#). Lounasraha kerätään bussissa käteisellä.

Vartsalassa meillä on myös mahdollisuus tutustua 0,7 kilometrin mittaiseen [Vuosnaisten luontopolkuun](#) ja kyläyhdistyksen uuteen lintutorniin, josta on upeat näkymät!

Paluumatkalla pysähdymme kyläyhdistyksen toisessa hankekohteessa: Hilappajärven uimapaikassa. Uimapaikka sijaitsee saarella olevan järven rannalla. Yhdistys on rakentanut sinne mökin ja kunnostanut uimarantaa.

Seuraavaksi vierailemme Tildan rannassa [Kustavin Talonpoikaispurjehtijoilla](#). Yhdistys on rakentanut Lootholmaan limisaumavenekulttuurin keskuksen. Siellä kuulemme yhdistyksen toiminnasta perinnepurjehduksen ja purjeveneiden kunnostamisen parissa. Suositua toimintaa on tarjolla sekä lapsille että aikuisille. Yhdistys on kouluttanut jo yli 60 lasta ja nuorta purjehtimaan perinneveneillä.

Iltapäivän kahvitauko pidetään Taivassalossa [Heikinkarin ranthuoneella](#), joka on paitsi ravintola ja kahvila, myös vierasvenesatama ja suosittu tapahtumapaikka. Alkuperäisen rantahuoneen rakensivat viikingit kalojen myymistä varten. Rakennuksen kaukaisesta viikinkihistoriasta muistuttaa edelleen punaisesta graniitista tehdyt perustukset. Heikinkarin ranthuone on saanut myös Leader-rahoitusta.

Opintoretki 4: Lähiuotannon tarinoita ja älykästä varautumista

- Arvioitu matka-aika: klo 11–17.45
- Reitin pituus: 209 km
- Lounaan hinta: 18 € (+ kahvi 1,50 €)
- Järjestäjä: Leader Ykkösakseli

Tervetuloa Ykkösakselin opintoretkelle kuulemaan innostavia tarinoita merelliseen ja historiaa huokuvaan Saloon! Matkaa kertyy jonkin verran, mutta tiedossa on myös runsaasti upeita maisemia ja kohteita sekä lyhyt lossimatka.

Menomatalla kuljemme Halikon kauniin maaseudun halki ja pysähdymme nauttimaan lounaan [Rikalan Krouvissa](#), joka rakennettiin alun perin 1800-luvun puolivälissä Wiurilan kartanon kärrytalliksi ja on myöhemmin muutettu ravintolaksi. Lounas on omakustanteinen ja annokset tarjoillaan pöytään. Lounaaksi on Krouvissa savustettua lohta, murskattua perunaa ja kermaviilikastiketta.

Lounaan jälkeen matka jatkuu kohti eteläistä Saloa, merellisten Kokkilan ja Angelniemen maisemien läpi. Sieltä kuljemme Kemiönsaaren ja Strömman kanavan kautta edelleen kohti Mathildedalia.

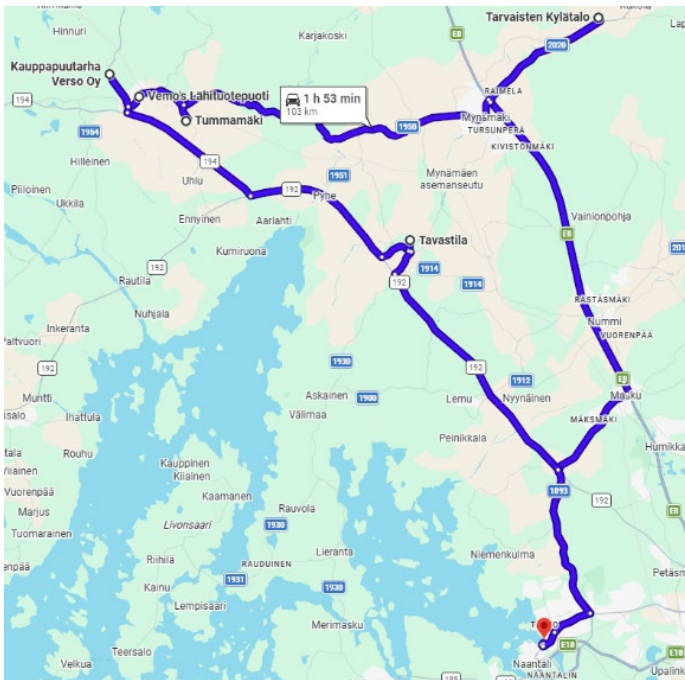
[Mathildedal](#) on pieni, eläväinen ja historiallisesti rikas ruukkikylä meren äärellä, Teijon kansallispuiston kupeessa. Kylässä pääsemme tutustumaan alpakanvillasta vaatteita ja asusteita valmistavan [Ruukin kehräämö ja puodin](#) sekä [Lähiruokapuoti Puhdin](#) toimintaan, hankkeisiin sekä yrittäjien tarinaan. Esittelyjen jälkeen on varattu aikaa ostoksille.

Iltapäiväkahville siirrymme lähellä sijaitsevaan Matildataloon, jossa kuulemme Mathildedalin työväenyhdistyksen [Rantalava](#)-hankkeesta, [Pro Agrian Kylä Haltuun](#) -hankkeesta sekä [VarMa](#)-Varaudumme älykkäästi maaseudulla -hankkeesta, jota Ykkösakseli toteuttaa yhdessä muiden Varsinais-Suomen Leader-ryhmien kanssa.

Kahvien jälkeen jatkamme matkaa Teijontietä pitkin kohti Halikkoa, [Vilikkala Tradehouse Oy:n](#) tehtaalle, joka on viimeinen pysähdyspaikkamme. Vilikkala on erikoistunut tekstiilien kiertotalouteen ja valmistaa kierrätyskuiduista huopatuotteita, kuten akustiikkalevyjä, säilytyskoreja ja laukkuja. Paikalla on myös ostosmahdollisuus.

Opintoretki 5: Kylätoimintaa, hiilinegatiivista viljelyä ja omaleimaisia luontokohteita

- Arvioitu matka-aika: klo 11–17.45
- Reitin pituus: 103 km
- Keittolounas + salaatti hinta: 15 €
- Järjestäjä: Leader Ravakka

Leader Ravakan opintoretkellä tutustutaan aktiiviseen kylätoimintaan, innovatiiviseen luontokohteeseen, lähituotemyymälään, hiilinegatiiviseen kasvihuonetuotantoon sekä nuorten ja lasten monipuolisemman liikunnan investointeihin.

Aluksi tutustumme [Tarvaisten kylätaloon](#) ja aktiiviseen kyläyhdistykseen. Yhdistys osti ja kunnosti entisen koulun kylätaloksi vuonna 2024. Nyt se ylläpitää siellä koulumuseota, järjestää tapahtumia ja tarjoaa matkailupalveluja. Tarvaisten kylätalolla syödään myös lounasta (maksu MobilePay tai käteinen).

Matka jatkuu Vanhaa Postitietä pitkin kohti Vehmaata. Matkalla kuulette [Postitie tutuksi -hankkeesta](#), jossa on tehty kaksi digitaalista tarinaopastusta postitiestä.

Luontokokemuksena tutustumme kivilouhokselle tehtyyn [Tummamäen luontopolkuun](#), jossa historia ja kulttuuri yhdistyvät ainutlaatuisesti! Sammal- ja peikkopolku, kosteikot pitkospuin ja vesien täyttämät louhosmontut kutsuvat luokseen. Tummamäessä on talkoovoimin huomioitu monenlaiset mahdollisuudet luonnosta nauttimiseen.

Tummamäeltä retki jatkuu [Vemo's lähituotepuotiin](#), jolla on oman toimitilansa lisäksi erilaisia pop up -myymälöitä. Täällä nautimme iltapäiväkahvit.

Vehmaalla tutustumme vielä hiilinegatiiviseen kasvihuonetuotantoon. [Kauppapuutarha Verso](#) kasvattaa vihanneksia, kukkia, luomupensasmustikkaa ja perinnepelargoneja. Yritys on kehittänyt pelargonian pistokastuotantoa maatalouden kokeilutuella.

Viimeisenä opintoretkikohteena tutustumme [Mynämäen Tavastilaan](#), jossa aktiivinen Kyläyhdistys on yhdessä usean alueen muun yhdistyksen kanssa yhteistyössä kehittänyt liikuntapuistoa Leader-hankkeilla. Pääset näkemään monitoimiareenan ja skeittipuiston sekä ehkä vielä kuulemaan uusimmasta liikuttavasta hankkeesta.